

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partium Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Exercitium sextum De Oratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

EXERCITIUM SEXTUM.

De Oratione.

CAPUT I.

De Necessitate Orationis.

HÆC necessitas orationis (quæ non solum significat exercitium Meditationis, verum etiam petitionis, ut est petitio decem-
tium à Deo) fundata est in duobus principis: primum est, quod absque gratiâ Dei per merita Christi nobis concessâ nullom opus supernaturale vitæ æternæ meritorium facere possimus.

Veritas hæc de fide est, contra Pelagianos determinata, nobisque tradita ab ipsomet Christo Domino in S. Evangelista Joanne: ubi expressè ait: *Sine me nihil potestis facere*, videlicet, sine gratia mea excitante & adjuvante ne minimum opus supernaturale & meritorium efficere potestis. Idque declarat exemplo palmitis, qui nullum fructum proferre potest, nisi manserit in vite. Ratio hujus est, quia liberum nostrum arbitrium est potentia naturalis, proportionata solum ad actus similes naturales eliciendos: quare ad actus supernaturales fidei, spei & charitatis, &c. elevari ac proportionari debet medio auxilio gratiæ supernaturalis. Hanc rationem elucidat S. Thomas exemplo motus corporalis, ad quem ultra motum propriæ formæ requiritur motus superni moventis, nempe, cœli: sic ignis calefacere
H s nequit.

ON
LDERET
m
ON

EXE

nequit, nisi ultra actonem suam naturalis poterit
vetur per concursum superioris coeli; pariter
mnem motum supernaturalem, ultra motum liberum
nostri requiritur motus gratiae: *Sine gratia in quocumque
gustibus, nullum opus bonum facere potest homo, si
tando, si vult volendo, si vult operando.*

Hæc eadem veritas confirmatur ab Apostolo
1. Cor. 12. *non potest dicere, Dominus IESVS (non solum
nec corde) nisi in Spiritu Sancto, id est, nisi ex
gratia Christi. Sed neque bonam ac meritorem
2. Cor. 5. rationem habere possumus: Non sumus sufficientes
aliquid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientiam
1. Cor. 4. Deo est. Unde concludit Apostolus: Quid bonum
non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, si
accepisti?*

Hæc est causa, subinfert S. Thomas, quare
bonum Deo sit referendum. Nam gratia Dei currit
bonæ operationis principium est. Unde etiam
Enech. c. 32 Augustinus: *Totum detur Deo, qui voluntatem
& preparat adjuvandam, & adjuvat præparatam
Et post pauca: Volentem preparat, ut velit, suble-
ne frustra velit. Quapropter valde sollicita est
clesia ad implorandum semper hanc Dei gratiam
cendo: Tua nos, qua sumus Domine, gratia semper
veniat, & sequatur: ac bonis operibus jugiter præparat
intentos. Idem determinat Concilium Tridentinum
Sess. 6. c. 3. Si quis dixerit sine præveniente Spiritu sancti in
atque ejus adjutorio hominem credere, sperare, vivere
aut pœnitere posse, sicut oportet (id est supernaturalem
meritorie) anathema sit.*

Proposita igitur veritas ritè rectèque penetratè
cognita summopere nos humiliare imò annihilare
bet: dum videmus naturalibus nostris virtutibus, bonis
naturali & ordinario concursu Dei nihil nos præparatè
posse in ordine ad salutem nostram assequendam
etenim, ut sacri instruunt Doctores, lapidi non abibit
qui ex seipso quidem descendit & ima petit; atque
si superioris motus ascendere potest: ita à nobis
ipsis peccare possumus; sed sine virtute gratiæ rectè
& mereri non valemus. Hanc ob causam nullus
sine

etiam vitæ de suo statu debet esse securus: que ulius peccator licet pessimus desperare debet: noniam concursus gratiæ est liber, & ubi vult, spirat, iusto denegari, peccatori autem donari potest. Idem dicit non despexere peccatores, neque iisdem se prætulerit: eumnamque, qui hodie peccato obnoxius est, cras per gratiam resurgere, nec justificari tantum; sed & sanctificari posse, optimè noverant.

Secundum principium est, hanc gratiam absque oratione haberi non posse: idque dependet ab ordinatione ac dispositione Divina. Etenim Deus disposuit dare effectus naturales per concursum suatum causarum naturalium (dat frumentum, terræ mediante aratione, vinum, vitis mediante cultura, &c.) Ad eundem modum supernaturales effectus gratiæ largiri disposuit mediante oratione: unde magna hominum demerita est, inquit Cajetanus, exspectare effectus naturales interveniente concursu causarum naturalium, & supernaturales absque oratione: inde provenit quoque, quod *semissantes in causis, nihil proficiamus in fructibus.* Quapropter Christus Dominus nos exhortans ait: *Petite & accipietis: quærite & invenietis: pulsate & aperietur vobis.* Vero verius est, plurimas a Christo nobis concedi gratias non petitas; sed verissimum etiam est, plures alias non concedi nobis, nisi petantur ab ipso. Sanctæ Elizabethæ revelavit Sanctissima Virgo: scias pro certo, filia, nullam è cælis descendere gratiam nisi mediâ oratione; & ego ipsamet, prima accepta gratia, reliquas omnes obtinui interventu multarum orationum.

Ita suaviter disposuit Deus, tam propter debitam proportionem, quæ mediare debet inter medium & finem, inter effectus gratiarum supernaturalium & medium orationis pariter supernaturale: quàm propter utilitatem nostram, ut eò frequentius converseremur cum Deo ter Opt. Max. nostra adaugeamus merita, credamus ac confitemur manifestè, primum Datorem, omnisque boni principium esse solum Deum. Ergo non oremus, ut *mutetur dispositio Dei, sed ut impleatur: & præmittentes*

orationem gratiæ applicemus causam effectus.

Non

2.2 q.8.
art.8.

Luc.7.

S Bonav.
de vita
Christi.

S. Thomæ

OVSIT
LDERET
OVSIT

1. 2. art.
penult.

Non oratio duntaxat habet hanc vim gratiam; verum etiam perseverantia gratia: tinuz, & non interrupte per peccatum mortem usque; vel finalis, ut cum quis mortua, tamen si primò prolapsus fuerit in peccatum probat S. Thomas, quia operibus bonis possumus solam gratiam sufficientem; ergo utpote ad perseverantiam necessaria, impetratur per orationem, tanquam peccatorum effectuum supernaturalium. Et juxta S. Augustinum, hæc petitur in oratione Dominica: *Et ne post tentationem.*

Sufficiens gratia orationis quoque effectus est, si enim namque non datur immediate; sed medium: *Deus impossibilia non jubet*, docet S. Augustinus: *Deus sed jubendo, vel dat, ut possis, vel ut vis*. Propterea optimum medium est, ut, quoties orationem, & virtutem supernaturalem adquirendam impetrabis. De S. Paulo referimus, quod stupenda ac mirabilia vires excedentia operabatur: *Et per orbem terrarum luti alatus discurrebat, gestando catenas, flagella, &c.* non alio instructus medio orationis.

Verum, ut infallibilis sit, & ex justitia, hæc orationis, nonnullæ, juxta doctrinam S. Thomæ requiruntur conditiones: primò, ex parte orantis necessarium est, ut oret pro se, & in se, siquidem contingere potest, ut ille alius, pro quo orabit, non velit ejusmodi gratiam: & peccatum non est in gratia constitutus, nonnunquam potest ex misericordia; at non infallibiliter. Secundo, ex parte rei, quæ petitur, requiritur, ut *pediens ad salutem*. Tertio, ex parte modi petitur: ut, nimirum, petatur cum perseverantia fiducia: & hoc modo non tantum vult, os ex Deo; sed etiam indubitate exaudiet: *Et in quadrag. duobus indubitanter eveniet*, ait S. Bernardus, aut

quod petimus, aut quod nobis utilium. Subjungit Christus
dominus noster motivum: Si quid petieritis Patrem *Ioan. 16.*
in nomine meo (id est propter merita & iustitiam meam)
dabit vobis. Et Pater æternus propter infinitum amo-
rem, quo fertur in Filium, & propter ejusdem merita non
rengabit, quod ab eo petitur.

Præterea, non tantum necessaria est oratio pro salute
propria, sed etiam pro salute proximi. Neque ad fructi-
ficandam terram sufficit industria agricolæ, nisi suo in-
fluxu cæli simul concurrat: neque sufficiens est ex-
terna Concionatoris prædicatio, quæ aut scultantis dun-
taxat petet aures, nisi Deus interna sanctæ suæ
inspiratiõis prædicatione cor simul moveat: Prædi- *Aa. 16.*

cante Paulo, inquit Scriptura, Deus movit cor Lydia. *Bern. Bell.*
Efficax hæc inspiratio impetratur per orationem. Qua- *cõe. de lum.*
propter Prædicatoris fungens officio, ut magnum pro- *fidei.*
ferat fructum, necesse est, homo sit multarum ora-
tionum: veluti successit S. Berbaro, qui quos con-
vertere non poterat prædicatione, domum rediens, conver-
tebat oratione. Sic illam compunctionem cordis, quam
S. Catharina à peccatore quodam pluribus verbis & ser-
monibus alias efficacissimis extorquere non poterat,
subito impetravit confugiens ad orationem. Ac pro-
inde Oratio instrumentum potentissimum efficacissi-
mumque est ad salutem & perfectionem propriam, uti
& proximorum obtinendam.

Ut clarius hanc orationis necessitatem elucidemus,
varios encomiorum titulos, quibus eam illustrent
SS. Patres, proferamus. S. Thomas vocat illam Scho- *2. 2. q. 2.*
lam cælestem, in qua, secundum Augustinum, Christus *art. 3.*
crucifixus est Magister: *Patibulum Christi patientis,*
catibedra Christi docentis, qui mediante Divina Spiritus
sancti gratia docet animam mysterium crucis abscondi-
tum. Cuius ratio est secundum eundem S. Thomam,
quia ad finem supernaturalem, ad quem creati sumus,
perveniri non potest, nisi per modum addiscentis à Deo
Docere. Ac propterea dixit Christus in S. Joanne: *Ioan. 16.*
Qui audit me & didicit venit ad me. Ex hoc intellige,
quomodo te habere debeas in oratione, nimirum, ut
discipulus stans juxta pedes Crucifixi te docentis & in-
struentis

ONST
LDERET
O V

struentis doctrinam efficacem Regiam viam
cis. Appellat insuper orationem quasi com
5. Thomas. Baptismi: quia pro salute adultorum non solum
est, tollantur peccata; sed etiam mortificatio
primus effectus fit per baptismum, secundum
tionem. Ideoque notat S. Thomas, signanter
vangelistam: Christo baptizato & orans aper
lum: etenim sine oratione non sufficit bap
lucem, ut iam dictum est.

3. p. 9. 19.

S. Chrysostomus condecorat orationem
& titulo Reginae virtutum: Aequidem condit
lib. de orã. ducit & conseruat in anima; ubi Regina
do Deum civitatem, omnis opulentia pariter consequitur
som. 5. postquam deprecatio ingreditur in animam, oratio
tus simul ingreditur. Et quemadmodum

S. Aug.

dem, nudus homo nascitur in naturalibus, sicut
ci manus, instrumentum, instrumentorum,
strumento omnia sibi necessaria acquirere potest
modo in spiritualibus nudus est homo; sed de
orationem, qua omnia dona supernaturalia ac
quirere potest. Et hoc ipsum colligit S. Aug.
ex ipso nomine Meditationis, quod idem locum
mentis ditatio, per quam animus celestibus
locupletatur virtutibus. Idem S. Augustinus
nat orationem clavem cœli: Oratio iusti clavis
paradyfi. Ascendit deprecatio, & descendit de
ratio: & cum videris non à te amaram deprecatio
tuam, securus esto, quia non est à te amara
cordia eius Unde secundum Augustinum,
conjunctæ sunt nostra oratio & Dei miseratio,
causa horus. Denique à S. Chrysostomo appellatur
rus fortissimus & inexpugnabilis civitatis animam
nimen adversus omnes hostium insulzus, lux
animæ, beatitudo participata, exercitium Angelorum
& suavis quædam conversatio cum Deo: Cuius
inquit, quanta sit orationis gloria fabulari cum Deo
Christo miscere colloquia.

S. Chryf.

Ex duobus huius principiis evidenter deducitur
necessitas ad salutem & perfectionem ob
necessitas

quod si enim gratia necessaria est ad salutem, veluti
 primo principio probatum est; & oratio necessaria
 ad gratiam, uti probatum est in secundo principio:
 quitur in bonâ ac evidenti consequentia orationem
 necessariam esse ad salutem: siquidem eadem est ne-
 cessitas finis ac medijs, sine quo non potest haberi finis.
 super, si contra id indigemus gratia ad resistendum
 inimicorum tentationibus, & ad operandum propter
 nem supernaturalem, & cum merito; continuus quo-
 que debet esse orationis usus: In omnibus actibus, cogi-
 tationibus, & moribus adiutor & proceptor est orandus
 Deus, ait Cælestinus Papa.

Cassianus docet, omni tempore, in omni loco, in
 omni statu, & in quacunque actione: in consolatio-
 nibus, & tentationibus, in adversitatibus: nocte dieque
 quando manè evigilamus, quando vesperi decumbi-
 mus: domi & foris: sive sumus infirmi, sive sani:
 impetrecurandum esse ad Deum, ab eoque petendum
 auxilium per hunc, quo uti solet S. M. Ecclesia, versu-
 culum: Deus, in adiutorium meum intende: Domine,
 ad adjuvandum me festina: ut impetremus gratiâ neces-
 sariam, sine qua nec à peccato abstinere, nec ullum opus
 bonam meritòrium peragere possumus. Isto versiculo,
 inquit idem, cundæ comprehenduntur virtutes, fides,
 spes, caritas, Religio, humilitas, obedientia, perse-
 verantia: nostræque meditationis, qua totalem
 consequimur perfectonem, continua debet esse ma-
 teria: ut omnis nostra conversatio, & cordis volu-
 nta, non & jugè efficiatur oratio. Hæc doctrinâ
 adeo proficua evidentissimo confirmatur testimonio
 Christi D. N. qui, postquam plurima & varia de-
 derat documenta ad perfectionem Evangelicam spe-
 ctantia: statim subjunxit medium, quo illam ac-
 quirere possumus, dicens: Petite, & dabitur vobis: Matth. 7.
 Quasi velle dicere: non prædico vobis difficilia, nec
 propono impossibilia, petite, postulate, orate, & totum
 facile obtinebitis: omnis enim, qui petit accipit: & qui
 querit invenit, & pulsanti aperietur. Et hoc sufficit de
 necessitate orationis.

ONEST
 IDERET
 O.V.

Ex hucusque dictis formabis propositum referendo
dandi orationis studio, utpote quod est signum
S. Chrysof. omnis perfectionis: *si video aliquem, ait* *omnis est p-*
stomus, non amatem orandi studium, com-
palam est, nihil egregia virtutis in animo possidet
si video deditum orationi, coniecto, templum. Prim-
omni virtutis genere ornatum. Crede & secundu-
Luc. 18. ipsummet Christam tibi dicere: *Opera intellectu-*
Ioan. 16. rare, & non deficere: *petite & accipietis: et factis*
Bellarmin. & exaudiet. *Sicut, si quis iuberet pauperi, ut motu*
peteret eleemosynam; non posset illi iuste denegare ei-
mosynam.

Recordabor quoque consilij Cassiani supra meditan-
ti, videlicet, utin omni actione, passione & intellectu
proferam orationem illam Ecclesie: *Deus, ad adiuu-*
rium meum intende: Domine, ad adjuvandum me
similiter recurrens ad sanctissimam Dei Matris Mariae
auxilium, dicam: Deus, in adiutorium ad volu-
intende: Domina, ad adjuvandum me festina: Iber esse
tende, Domina festina.

De modo deinde orandi per diem specialiter
in exercitio presentie Dei.

CAP. II.

De Modo Meditandi.

Primo, optima ad meditationem dispositio
proxima, quam remota est puritas cordis.
S. Thomas secundum S. Thomam consistit in mortificatione
1.2.q.180. num nostratum per virtutes morales acquiri-
amore Dei. Etenim proprium est amoris ingenuum
siderium lubenter agendi & conversandi cum re-
Ama Deum, idque sufficere dispositioni tuæ ad be-
ficiendam orationem.

S. Ignat. in Secundo, in meditatione hæc solent fieri quæ
exercit. primum est presentia Dei: *Animo sursum elevato*
rem Dominum meum Iesum, sic presentem &
quidam acturus sum. Secundum est oratio præ-

ferendo orationem illam purè ad gloriam Dei. Tertium est Historia. Quartum est compositio loci. Quintum est petitio, circa quæ advertendum, duo prima in omni meditatione esse eadem: tria alia variari, conformiter variatur meditationis materia.

Primum præludium aptæ disponit que attentionem: secundum intentionem: tertium memoriam: quartum intellectum: quintum voluntatem.

Factis præludiis, sequitur meditatio, quæ consistit in motu virtuoso voluntatis esto sit destituta præviâ consultatione. Memoria debet proponere objectum meditandum, intellectui incumbit discursu suo illud intelligere, & voluntas variis affectibus, variorumque virtutum exercitio versus idem objectum movenda debet. Ex quo sequitur, meditationem debere esse Dei Maxime: quia est cognitio quædam, quæ ordinatur ad voluntatem, & à voluntate ad operationem. Debet esse accurata & constans, non vagando per varia puncta; sed uni & eidem insistendum est: exercendi sunt actus virtutum, fidei, spei, charitatis, Religionis, humilitatis, obedientiæ, admirationis, confusionis propriæ, propositi, &c. Debet insuper esse penetrativa: quocirca cuilibet meditationi adjungi solet prima & secunda repetitio, uti & applicatio sensuum, ad imprimenda forius anima contemplationes.

Hanc eundem meditando modum docuit S. Bernardus, duo distinguens in meditatione: *affectum & exercitium virtutis*: & primum, ait, non esse in nostra potestate, sic tamen secundum. Et quando dicit Propheta: *Delectare in Domino: non de affectu loquitur*, inquit idem S. Doctor, *sed de exercitio: affectum enim ille beatitudinis est; exercitium vero virtutis*. Quod idem proponit S. Augustinus, cum docet modum orandi, dicens: *ora in fide, ora fideliter, ora amanter: fides, spes, charitas ad Deum perducent orantem*, vult dicere: sub oratione confide & spera in Deo, ac deinde exerce intellectum fide, voluntatem charitate, aliarumque virtutum exercitio, & optimam perficies orationem. Subjungit etiam humi-

Add. 4. i.
Hebd. exer.

Exerc. S. i.
gna. Hebd.
4. not. 2.

Bern. serm.
s. de Quad.

S. Aug. Ep.
221. de ori.
Deo.

ONST
DE RET
MUS
ON

humilitatem, qua orare debes: *Orascat* dum enim veras futuri saeculi divitias habes, orandi à Gerione vocatur *sancta mendacitas* à Sanctis commendatur. Rogatus à sanctis Patribus, ut doceret modum orandi, respondit, *Et ipsi vos docebunt.* rando, quoniam esset magister sui, dixit, illo peres: unde quemadmodum illi se gerunt orando, ita vos, subjunxit, habere debetis. Mendicus non confidit in se, sed in misericordia divitis: non ostendit sanas corporis partes, quid boni habet; sed plagas & vulnera, & mali habet: nuquam fatigatur petendo, cæcus Evangelicus, qui aliis increpans mabat: *Fili David, miserere mei: & tamen quousque exauditus fuit.* Et quia Publicanus, S. Bernardus, hanc regulam pauperum servavit melius Phariseo; idè descendit iustificatus ante illud.

S. Dionys. Modus hic meditando fundatur in doctrina de Divin. Ateopagta declarata per S. Thomam, qui tres contemplationis motus: primus est motus qui fit ab uno loco ad alium, & significat intellectus: secundus est circularis, qui est *Et semper circa idem centrum*, & significat contemplationem, qua fit per simplicem intuitum veritatis sine discursu: tertius motus est obliquus, qui fit ab uno loco ad alium, & significat contemplationem compositam ex discursu & simplicitate contemplationis. In secundo horum trium motuum contemplationis perfectio, in qua quodammodo ad Angelis in caelo, & à SS. Patribus vocatur oratio silentij, oratio quietis, oratio silentij. Et anima apprehendit per simplicem operationem infinitam beatitudinem, pulchritudinem & dulcedinem voluntate gaudet, & complaceat sibi in illa, ex actus virtutum, uti supra dictum est.

Perfectio huius exercitij colligitur ex eo, quod illud perfecta Dei imago renovetur in anima: necessarium est, primum, habere tres potentias natura

Gerfon de morte con- rem. 3. p. q. 39.

Luc. 18.

S. Bern.

S. Dionys. de Divin. Nom. c. 4. S. Th. 2. 2. q. 180 ar. 6.

memoriam, intellectum & voluntatem: secundò, virtutes supernaturales, fidem, spem & charitatem: denique pro ultimo complemento ac perfectione actus imaginis necessarium quoque est, habere actus virtutum, quibus anima perfectè sese unit Deo: et actus fidei se conjugit Filio Dei, qui est prima veritas: per actus spei se unit Patri, qui est summa potentia: per actus charitatis unit se Spiritui sancto, qui est immensa bonitas. Si quemadmodum esse Dei non consistit in potentia, vel in habitu; sed in actu quodam perfectissimo, & simplicissimo: ita nostra natura, ut sit perfectè in his Naturæ Dei, ultra perfectionem potentia, & virtutum, perfectione actuum, actualisque virtutum exercitii prædita esse debet.

Tertio, post meditationem reflexionem facies, considerando, quomodo successerit mentalis oratio: Si male, inquires causas cum pœnitentia & emendationis proposito: Si bene, gratias Deo ages, eundem postea modum observaturus. Et in particulari observabis fructus ex oratione provenientes, ut sunt lumen, affectus, proposita, dona ipsiusmet orationis: examina bis distractiones ceterosque defectus commissos: & sicut Deo referes gratias de perceptis fructibus; ita postulabis veniam de commissis erroribus & defectibus cum proposito emendationis. Circa desolationem, si substantiam actus tolli advertentis, defectus tuus est, ac proinde pœnitentiam desuper ages, teque emendabis: si verò tollatur consolatio consequens, contingere poterit absque defectu tuo, veluti accidit Christo Domino oranti in hostio, ubique proderit ad mortificandum proprium amorem spirituales.

Exercit. 3.
Ignat.

Handwritten or stamped text on the book's spine, including the words 'CONSIST' and 'DE RET'.